

TEMPELBACKEN. Vid den här kullen hölls "alla götars ting" för tusen år sedan.

GÖTALA TEMPELBACKE

För tusen år sedan var götarna det mäktigaste folket i Sverige.

Och det var troligen här på Tempelbacken som alla götarna höll sina marknader och rättegångar.

Redan i Sveriges äldsta lag, Västgötalagen, från början av 1200-talet nämns de tingsmöten som hölls regelbundet: "aldra göta thing".

Enligt traditionen hölls götarnas ting här vid Tempelbacken, eller "Tempelbacka" som den kallas av lokalbefolkningen.

I dag ligger den lilla kullen oansenligt mellan åkrar och sankmark.

Men förr i tiden var det en viktig plats eftersom vägarna till platser som Lödöse, Jönköping och Varnhem gick förbi här. På den tiden kunde också båtar ta sig hit från Väneren via åarna Afsen och Lidan.

Götala Tempelbacke var alltså perfekt som både marknads- och tingsplats.

Många tror att Götala också var götarnas viktigaste kultplats vilket namnet tyder på. Ändelsen "ala" kommer troligen från gotiskans ord "ahls" som betyder tempel eller helgedom.

Götala skulle i så fall betyda "Götarnas helgedom" eller "Gauts helgedom". Gaut

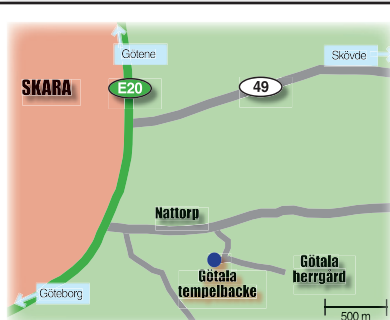
är ett annat namn för den mäktige guden Oden.

Men enligt traditionen var det inte Oden utan fruktbarghetsguden Frö som dyrkades här. Ett tecken på att man dyrkade Frö här är de skålgropar som finns på två stora stenblock. De flesta arkeologer är överens om att skålgropar användes i någon form av fruktbarghetsriter.

Under slutet av vikingatiden och början av medeltiden var närbelägna Skara en av de största städerna i Norden. Här fanns landets första biskopar och kungar.

Enligt de skriftliga källorna bodde kungen i en kungsgård någonstans i Götala.

Mikael Jägerbrand

Så hittar du hit

Götala Tempelbacke ligger bara två kilometer från Skara. Du svänger av E20 mot öster. Efter någon kilometer svänger du söderut mot "Götala herrgård". Efter ca 200 meter kommer du till en korsning där du svänger till höger. Det finns en liten parkering snett framför den lilla kullen.

Fakta

Fornlämning nr: RAÄ 33, Skara socken.
GPS: N 58 22 880, E 13 28 484.
Inträde: Gratis.

Historik

ca 500.

Gravarna på kullen Tempelbacken anläggs.

1246.

Götala nämns första gången i ett brev från Erik Läspe och Halte. I Götala finns det troligen en kungsgård.

1259.

Gården ägs av kyrkan och man utfärdar biskopsbrev härifrån.

1308.

Gården Götala säljs till kung Magnus Ladulås av en biskop.

1487.

Sten Sture får Götala i gåva av danske kungen Hans.

1612.

Slottet i Skara förstörs under danska härjningar och landshövdingen flyttar till Götala.

1686.

Götala tas över av Västgöta kavalleriregemente.

1850.

En stor gulds katt, samtida med gravarna, hittas några hundra meter från Tempelbacken.

1889.

Herrgården någon kilometer från kullen byggs upp på nytt.

1994.

Gården Götala köps av Skaraborgs läns hushållningssällskap.

2001

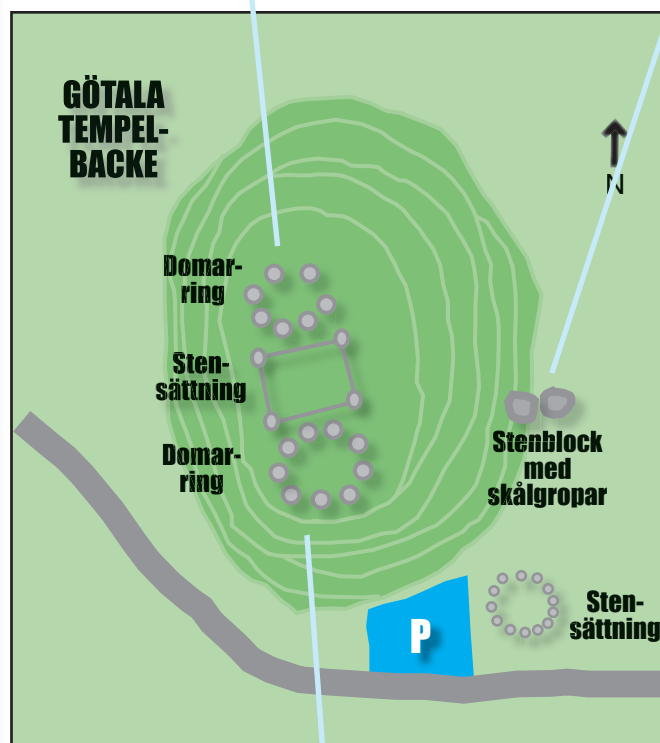
Västergötlands museum stoppar planerna på att bygga en golfbana precis vid Tempelbacken.

DOMARRING bestående av sju stenar.

STEN med skålgropar.

GRAVAR FRÅN 500-TALET

På Tempelbacken finns både domarringar och stensättningar.

Det här är typiska gravar från 500-talet.

Det finns många så kallade domarringar i Västergötland, de består oftast av 7-9 stora stenar placerade i en cirkel.

Domarringar är daterade till ca 400-550 e Kr. De är gravar där kremerade människor begravs i keramikurnor.

Stensättningar består av lite större stenar som bildar en kantkedja i form av en cirkel eller fyrkant. Utrymmet innanför har sedan fyllts med mindre stenar.

De båda stenblocken i östra kanten av kullen är fulla av skålgropar. Ingen vet vad blocken och skålgroparna haft för funktion.

UTSIKT. Den södra domarringen ligger vid kanten av kullen med vacker utsikt.